

TA'LIM SIFATINI BAHOLASHNING XALQARO TIZIMI

O.J.Abdujabborova, Sh.E.Xodjaniyazova

*Buxoro davlat pedagogika instituti Aniq va tabiiy fanlar fakulteti,
Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari yo'nalishi talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim sifatini baholashning xalqaro tizimlari haqida so'z yuritiladi. Ta'lim sifatini baholash, o'quv jarayonining samaradorligini aniqlash va ta'lim muassasalarining faoliyatini tahlil qilishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek PISA va TIMSS kabi xalqaro baholash dasturlari, ularning o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini o'lchashdagi roli, shuningdek, ta'lim muassasalarining sifatini baholashda qo'llaniladigan metodologiyalar ko'rib chiqiladi. Ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan tavsiyalar va global hamkorlikni rivojlantirish imkoniyatlari ham muhokama qilinadi. Ushbu tizimlar ta'lim sohasida raqobatbardoshlikni oshirish va o'quvchilarning sifatli ta'lim olishlarini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Kalit so'zlar: ta'lim, baholash, xalqaro tizim, zamonaviy texnologiyalar, raqobat, bilim, ko'nikmalar.

Abstract: This article deals with international systems for evaluating the quality of education. It is important to evaluate the quality of education, to determine the effectiveness of the educational process and to analyze the activities of educational institutions. International assessment programs such as PISA and TIMSS, their role in measuring students' knowledge and skills, as well as the methodologies used in evaluating the quality of educational institutions are also considered. Recommendations aimed at improving the quality of education and opportunities for developing global cooperation are also discussed. These systems play an important role in increasing competitiveness in the education sector and ensuring that students receive quality education.

Key words: education, assessment, international system, modern technologies, competition, knowledge, skills.

Ta'lim sifatini baholashning xalqaro tizimi zamonaviy ta'lim sohasida muhim ahamiyatga ega. Ta'lim sifatini baholash, o'quv jarayonining samaradorligini aniqlash, ta'lim muassasalarining faoliyatini tahlil qilish va ta'lim tizimlarining global miqyosda raqobatbardoshligini oshirish uchun zarurdir. Xalqaro baholash tizimlari ta'lim sifatini o'lchashda bir qator metodologik yondashuvlarni o'z ichiga oladi. Birinchidan, xalqaro baholash tizimlari o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini o'lchashga qaratilgan. Bunday tizimlar, masalan, PISA (Program for International Student Assessment) va TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) kabi tadqiqotlar orqali amalga oshiriladi. PISA dasturi 15 yoshli o'quvchilarning matematik, o'qish va

ilmiy savodxonligini baholaydi. Bu dastur o'quvchilarning real hayotdagi vaziyatlarda bilimlarini qo'llay olish qobiliyatini o'lchaydi. TIMSS esa matematik va tabiiy fanlar bo'yicha o'quvchilarning bilim darajasini baholaydi va ta'lim tizimlarining samaradorligini taqqoslash imkonini beradi. Ikkinchidan, xalqaro baholash tizimlari ta'lim muassasalarining sifatini baholashda ham muhim rol o'ynaydi. Ta'lim muassasalarining sifatini baholashda, o'quv dasturlari, o'qituvchilarning malakasi, ta'lim muassasalarining infratuzilmasi va o'quvchilarning o'zaro munosabatlari kabi omillar hisobga olinadi. Bunday baholashlar ta'lim muassasalarining o'zaro taqqoslanishi va ularning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga yordam beradi. Uchinchidan, xalqaro baholash tizimlari ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan tavsiyalarni ishlab chiqishga imkon beradi. Baholash natijalari asosida ta'lim tizimlari o'z strategiyalarini yangilash, o'qituvchilarni malakasini oshirish va o'quv dasturlarini takomillashtirish bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqishlari mumkin. Bu jarayon ta'lim sifatini oshirishga va o'quvchilarning bilim darajasini yaxshilashga xizmat qiladi. Shuningdek, xalqaro baholash tizimlari ta'lim sohasida global hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi. Turli mamlakatlar o'rtasida ta'lim sifatini baholash natijalari almashinuvi, tajriba va bilimlarni o'rganish imkonini beradi. Bu esa ta'lim tizimlarining o'zaro ta'sirini kuchaytiradi va global ta'lim standartlarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Ta'lim sifatini baholash, zamonaviy ta'lim tizimlarining ajralmas qismi bo'lib, uning asosiy maqsadi ta'lim jarayonini yanada samarali va sifatli qilishdir. Ta'lim sifatini baholash orqali o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini aniqlash, o'qitish metodlarini takomillashtirish va ta'lim muassasalarining samaradorligini oshirish mumkin. Ta'lim jarayonining sifatini baholash, avvalo, o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini aniqlashga qaratilgan. Bu jarayon o'quvchilarning bilim darajasini, ularning o'qish va yozish ko'nikmalarini, shuningdek, matematik va boshqa fanlardagi muvaffaqiyatlarini o'lchashni o'z ichiga oladi. Olingan natijalar asosida o'qituvchilar o'z darslarini yanada samarali tashkil etish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bundan tashqari, ta'lim sifatini baholash ta'lim siyosatini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Baholash natijalari ta'lim tizimining kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga yordam beradi, bu esa ta'lim siyosatini ishlab chiqishda va amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega. Ta'lim resurslarini taqsimlash va ta'lim tizimini rivojlantirish uchun strategiyalarni belgilashda baholash natijalari asosiy manba bo'lib xizmat qiladi. O'qituvchilar va ta'lim muassasalarining samaradorligini baholash ham ta'lim sifatini oshirishda muhimdir. O'qituvchilarning professional faoliyatini baholash, ularning o'z bilim va ko'nikmalarini yangilashga yordam beradi. Ta'lim muassasalarining samaradorligini baholash esa, ularning ta'lim jarayonidagi o'rnini va ta'sirini aniqlashga imkon beradi. Ta'lim sifatini baholash, shuningdek, xalqaro miqyosda ta'lim tizimlarini taqqoslash imkonini beradi. Xalqaro baholash tizimlari orqali mamlakatlar o'rtasida

ta'lim sifatini taqqoslash, ta'lim tizimlarining global rivojlanishini tushunishga yordam beradi. Bu jarayon, o'z navbatida, mamlakatlar o'rtasida tajriba almashish va eng yaxshi amaliyotlarni o'rganishga imkon yaratadi. Ota-onalar va jamoatchilikni ta'lim tizimining holati va rivojlanishi haqida xabardor qilish ham ta'lim sifatini baholashning muhim maqsadlaridan biridir. Baholash natijalari orqali ota-onalar o'z farzandlarining ta'lim jarayonidagi muvaffaqiyatlari haqida ma'lumot olishadi va ta'lim tizimiga bo'lgan ishonchni oshirish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Umuman olganda, ta'lim sifatini baholash jarayoni ta'lim tizimini yanada rivojlantirish va o'quvchilarning bilim darajasini oshirishga xizmat qiladi. Bu jarayon ta'lim sifatini oshirish, o'qituvchilar va ta'lim muassasalarining samaradorligini baholash, ta'lim siyosatini shakllantirish va jamoatchilikni xabardor qilish kabi bir qator muhim maqsadlarni o'z ichiga oladi.

Ta'lim sifatini baholashning xalqaro tizimi ta'lim sohasida muhim ahamiyatga ega. U o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini o'lchash, ta'lim muassasalarining sifatini baholash, ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan tavsiyalarni ishlab chiqish va global hamkorlikni rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu tizimlar ta'lim sohasida raqobatbardoshlikni oshirish va o'quvchilarning sifatli ta'lim olishlarini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. OECD (2019). "PISA 2018 Results: What Students Know and Can Do". Paris: OECD Publishing.
2. UNESCO (2020). "Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all". Paris: UNESCO.
3. World Bank (2018). "World Development Report 2018: Learning to Realize Education's Promise". Washington, DC: World Bank.
4. TIMSS (2019). "TIMSS 2019 International Results in Mathematics and Science". Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center.
5. PIRLS (2021). "PIRLS 2021 Assessment Framework". Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center.
6. Hattie, J. (2009). "Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement". Routledge.